RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 66.601/1
van 23 oktober 2019

over

een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot uitvoering van de artikels 15 en 16 van de wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiare diensten en van het statuut van het penitentiair personeel’

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 66.601/1
du 23 octobre 2019

sur

un projet d’arrêté royal ‘portant exécution des articles 15 et 16 de la loi du 23 mars 2019 concernant l’organisation des services pénitentiaires et le statut du personnel pénitentiaire’

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

Op 24 september 2019 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Justitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot uitvoering van de artikels 15 en 16 van de wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiare diensten en van het statuut van het penitentiair personeel'.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 15 oktober 2019. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Chantal BAMPS en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 oktober 2019.

*

Le 24 septembre 2019, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de la Justice à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'portant exécution des articles 15 et 16 de la loi du 23 mars 2019 concernant l'organisation des services pénitentiaires et le statut du personnel pénitentiaire'.

Le projet a été examiné par la première chambre le 15 octobre 2019. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Chantal BAMPS et Wouter PAS, conseillers d'État, Michel TISON et Johan PUT, assesseurs, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Barbara SPEYBROUCK, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Marnix VAN DAMME, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 23 octobre 2019.

*

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

VOORAFGAANDE OPMERKING

2. Rekening houdend met het tijdstip waarop dit advies gegeven wordt, vestigt de Raad van State de aandacht op het feit dat de bevoegdheid van de regering nog steeds beperkt is tot het afhandelen van de lopende zaken. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens welke de regering in aanmerking kan nemen als ze te oordelen heeft of het vaststellen of het wijzigen van een verordening noodzakelijk is.

STREKKING EN RECHTSGROND

3. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt er enerzijds toe de nadere regels van het sociaal overleg binnen de penitentiaire diensten vast te stellen die moeten worden nageleefd ingeval van een sociaal conflict binnen deze diensten, met inbegrip van deze van toepassing in geval van een stakingsaanzegging. Anderzijds legt het ontwerp de administratieve maatregel vast die kan worden opgelegd aan personen die niet gerechtigd zijn om aan een concrete staking deel te nemen. [1]

Titel I bevat een begrippenlijst.

In titel II wordt in hoofdstuk I de procedure met betrekking tot het overleg in geval van een sociaal conflict zonder stakingsaanzegging vastgelegd. Hoofdstuk II bevat de procedure met betrekking tot het sociaal overleg in geval van een sociaal conflict met stakingsaanzegging, met uitzondering van de interprofessionele stakingsaanzeggingen. Daarbij wordt de procedure vastgelegd bij een stakingsaanzegging in één gevangenis ook van toepassing verklaard op een stakingsaanzegging ingediend in meerdere gevangenissen. In hoofdstuk III wordt bepaald dat de procedures van de hoofdstukken I en II moeten worden gevolgd indien het sociaal conflict betrekking heeft op materies die onderhandeld dienen te worden, terwijl in hoofdstuk IV de procedure wordt vastgelegd met betrekking tot een syndicale actie uitgaande van een confederatie vertegenwoordigd in de Nationale Arbeidsraad.

[1] Dit zijn de personeelsleden die hun intentie hebben medegedeeld om niet aan de stakingsdag deel te nemen alsook de personeelsleden die hun intentie om al dan niet aan de stakingsdag deel te nemen niet binnen de voorgeschreven termijnen kenbaar maken en de personeelsleden die de gouverneur of de Brusselse minister-president bevolen heeft om zich naar hun plaats van tewerkstelling te begeven.

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

Titel III legt de administratieve maatregel vast voor de ambtenaren en contractuelen die zich bevinden in een toestand zoals bepaald in artikel 16, § 3, van de wet van 23 maart 2019 'betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel'.

Tot slot bevat titel IV een overgangsbepaling, waarin wordt bepaald dat de in het ontwerp vastgelegde procedures van toepassing zijn op het sociaal conflict dat zich manifesteert vanaf de inwerkingtreding van de wet.

4. Het ontwerp vindt rechtsgrond in de artikelen 15, tweede lid, en 16, van de wet van 23 maart 2019.

Artikel 15, tweede lid, van deze wet machtigt de Koning de nadere regels vast te leggen van het sociaal overleg dat in geval van een sociaal conflict binnen de penitentiaire diensten onverwijld wordt opgestart binnen de bevoegde overlegcomités zoals opgericht binnen de FOD Justitie. Artikel 15, derde lid, bepaalt waaraan deze nadere regels minstens moeten voldoen. Artikel 16, § 3, van de wet van 23 maart 2019 bepaalt dat de Koning de administratieve maatregel vastlegt voor bepaalde personeelsleden die zich niet aanbieden op de plaats van tewerkstelling.

Deze bepalingen volstaan als rechtsgrond voor het ontwerp.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

5. De aanhef dient te worden aangepast gelet op hetgeen over de rechtsgrond werd opgemerkt.

Artikel 3

6. In artikel 3, tweede lid, van het ontwerp wordt de aanvang van de termijn van dertig dagen vastgelegd op het ogenblik van de kennisgeving bedoeld in artikel 2, eerste lid (kennisgeving van het sociaal conflict), en niet, zoals in artikel 25 van het koninklijk besluit van 28 september 1984 'tot uitvoering van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel' op het ogenblik van de dag van de eerste vergadering. Dit heeft tot gevolg dat wanneer de eerste vergadering pas zeven dagen na de kennisgeving van het sociaal conflict plaatsvindt (artikel 3, eerste lid), de termijn voor overleg van dertig dagen daarmee wordt ingekort.

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

De gemachtigde bevestigde dat dit niet de bedoeling van de stellers is. Aldus zou artikel 3, tweede lid, eerste zin, van het ontwerp moeten worden aangepast en als volgt worden geredigeerd:

"Het overleg wordt afgerond uiterlijk 30 dagen vanaf de dag van de eerste vergadering".

Ook bij de in artikel 8, tweede lid, van het ontwerp vermelde termijn, dienen de stellers na te gaan of wel degelijk beoogd wordt deze termijn te laten ingaan op het ogenblik van de kennisgeving.

Artikel 4

7. Overeenkomstig artikel 4, eerste en tweede lid, van het ontwerp kan het inrichtingshoofd, zijn afgevaardigde of een vakorganisatie om de aanwezigheid van een afgevaardigde van de regionale directie verzoeken. Dit 'verzoek' wordt gericht aan de directeur-generaal of zijn gemachtigde.

Gevraagd of op dit verzoek steeds wordt ingegaan of dat het kan worden geweigerd, stelt de gemachtigde:

> "Bij de bespreking van dit artikel in Comité A werd duidelijk aangegeven dat hier in de praktijk steeds op ingegaan zal worden. Het zal enkel om praktische redenen (afwezigheden, andere verplichtingen, …) kunnen zijn dat er iemand van de regionale directie niet zou kunnen bij zijn binnen de gestelde termijnen, maar dit dient zo veel als mogelijk vermeden te worden".

Het verdient aanbeveling deze verduidelijking op te nemen in het verslag aan de Koning dat bij het ontwerpbesluit zal worden gevoegd.

Artikel 6

8. Artikel 6, § 2, van het ontwerp bevat de procedure met betrekking tot de opvolging van de uitvoering van het advies.

De bewoordingen van deze bepaling verschillen van de bewoordingen van artikel 11, § 2, van het ontwerp, dat de gelijkaardige procedure regelt in geval van een sociaal conflict met stakingsaanzegging.

Hierover om toelichting gevraagd, stelt de gemachtigde:

> "In principe is er geen verschil in procedure. De opvolging zal steeds een eerste maal gebeuren in een BOC dat georganiseerd wordt uiterlijk 1 maand na het afsluiten van het akkoord, de verdere opvolging in de BOC's die daarna regulier georganiseerd worden (dus niet specifiek omwille van dat onderwerp). Het thema wordt dan een gewoon agendapunt dat opgevolgd wordt. In artikel 6, § 2, wordt daarenboven verduidelijkt dat de BOC's om de 3 maand bijeenkomen. Het lijkt opportuun om dat slechts 1 maal te verduidelijken en dat deze verduidelijking niet noodzakelijk is om te herhalen".

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

In het verslag aan de Koning wordt bij de bespreking van artikel 11 gesteld:

"Artikel 11 herneemt artikel 6 maar dan in het geval van akkoord in een overleg met een stakingsaanzegging".

Gelet hierop verdient het aanbeveling in de artikelen 6, § 2 en 11, § 2, van het ontwerp dezelfde bewoordingen te gebruiken.

Artikelen 7 en 8

9.1. Artikel 15, derde lid, van de wet van 23 maart 2019 machtigt de Koning om onder meer de nadere regels van het sociaal overleg te bepalen in geval van een stakingsaanzegging. Hierbij moet een termijn van tien dagen in acht worden genomen tussen de aanzegging en de aanvang van de staking.

Uit artikel 16, § 1, van de wet blijkt dat in geval van staking de personeelsleden hun intentie om al dan niet aan de staking deel te nemen uiterlijk tweeënzeventig uur vóór het begin van de eerste stakingsdag en voor elke stakingsdag waarop hun aanwezigheid voorzien is, moeten meedelen aan het inrichtingshoofd.

Artikel 16, § 1, tweede lid, *in fine*, van de wet bepaalt daarbij uitdrukkelijk dat onder stakingsdag wordt verstaan: "elke periode van vierentwintig uur, te rekenen vanaf het uur van het begin van de staking zoals vermeld in de stakingsaanzegging".

Hieruit volgt dat de wet uitgaat van enerzijds een stakingsaanzegging, waarna een termijn van tien dagen tot aan de aanvang van de staking in acht moet worden genomen, en anderzijds vervolgens een intentieverklaring van elk personeelslid die afgelegd moet worden uiterlijk tweeënzeventig uur voor het uur van het begin van de staking zoals vermeld in de stakingsaanzegging.

9.2. Het ontwerp van koninklijk besluit legt evenwel niet de verplichting op om in de stakingsaanzegging het uur van het begin van de staking te vermelden. Artikel 7, eerste lid, van het ontwerp bepaalt dat de stakingsaanzegging "ten minste tien dagen voorafgaand aan de start van de actie" moet gebeuren. Vervolgens moet overeenkomstig artikel 8, eerste en tweede lid, van het ontwerp een basisoverlegcomité worden georganiseerd en moet het overleg afgerond worden "uiterlijk 10 dagen na de kennisgeving bedoeld in artikel 7, eerste lid" (zijnde na ontvangst van de stakingsaanzegging). Overeenkomstig artikel 8, derde lid, van het ontwerp moet, als "na dit overleg" wordt beslist om te staken, kennis worden gegeven van de "datum en het uur van het begin en indien mogelijk het einde van de staking". De staking kan ten vroegste starten "na het verstrijken van een termijn van 72 uur".

Het ontwerp van besluit voegt aldus een bijkomende stap aan de procedure toe, namelijk de "start van de actie", waarvan de datum in de stakingsaanzegging wordt vermeld. Deze datum stemt niet noodzakelijk overeen met de datum waarop de eventuele daadwerkelijke staking zal aanvangen.

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

9.3. Deze werkwijze is evenwel niet te verzoenen met de duidelijke tekst van artikel 16, § 1, tweede lid, *in fine*, van de wet, waaruit volgt dat de stakingsaanzegging het uur en de dag van het begin van de staking dient te vermelden.

Het ontwerp heeft bovendien tot gevolg dat niet gewaarborgd is dat het personeelslid weet op welk ogenblik hij uiterlijk zijn intentieverklaring moet afleggen. Moet het personeelslid deze verklaring afleggen 72 uren voor de start van de actie, vermeld in de stakingsaanzegging (artikel 7 van het ontwerp), of 72 uren voor de datum en het uur van het begin van de staking (artikel 8, derde lid, van het ontwerp)?

De gemachtigde verklaart in dit verband:

> "De intentieverklaring dient zo snel mogelijk te gebeuren vanaf het moment dat er een stakingsaanzegging is. En ten laatste 72 uur voor de start van de actie die aangekondigd wordt met de stakingsaanzegging (en dan kan dit een theoretische bepaling zijn) dient het personeelslid dat ingepland is om te werken op dat moment zijn intentie bekend te maken. Als blijkt dat de oorspronkelijk berekende stakingsdag niet overeenkomt met de daadwerkelijke stakingsdag, dan zal er een nieuwe intentieverklaring dienen te gebeuren".

Deze werkwijze, met een eventuele dubbele intentieverklaring, is evenwel evenmin te verzoenen met de duidelijke tekst van artikel 16, § 1, tweede lid, *in fine*, van de wet, waaruit volgt dat het tijdstip van de intentieverklaring afhangt van de eerste stakingsdag, en dat deze eerste stakingsdag de periode is die aanvangt vanaf het uur en de datum "zoals vermeld wordt in de stakingsaanzegging".

9.4. De artikelen 7 en 8 van het ontwerp moeten bijgevolg worden aangepast in die zin dat de stakingsaanzegging minstens het op dat moment voorgenomen uur en de voorgenomen datum van het begin van de staking moet vermelden.

Artikel 8

10. Omwille van de eenvormigheid met artikel 3, eerste lid, van het ontwerp worden in artikel 8, eerste lid, de woorden "na ontvangst van de stakingsaanzegging" beter vervangen door de woorden "na de kennisgeving bedoeld in artikel 7, eerste lid".

11. Het verdient aanbeveling in artikel 8, derde lid, van het ontwerp te verduidelijken aan wie kennis moet worden gegeven van de datum en het uur van het begin van de staking, en aan wie deze kennisgeving moet worden doorgegeven, naar analogie met de artikelen 7 en 12 van het ontwerp.

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

Artikel 9

12. Artikel 9 van het ontwerp bepaalt dat een beroep wordt gedaan op een sociaal bemiddelaar in de procedure van een sociaal conflict met stakingsaanzegging. In het geval van een sociaal conflict zonder stakingsaanzegging wordt evenwel niet uitdrukkelijk melding gemaakt van deze mogelijkheid.

Hierover ondervraagd, antwoordt de gemachtigde:

"Alhoewel het niet expliciet voorzien wordt in de procedure zonder stakingsaanzegging is het natuurlijk wel mogelijk om ook daar beroep te doen op een sociale bemiddelaar en dit volgens de bestaande wetgeving opgenomen in het vakbondsstatuut voor de overheidssector, meerbepaald artikel 12*octies*, 1e lid: 'De Algemene Directie van de collectieve arbeidsbetrekkingen bij de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg wordt belast met de sociale bemiddeling in de overheidssector met het oog op het voorkomen, opvolgen en beëindigen van de collectieve geschillen tussen de werkgevers en de personeelsleden waarop deze wet van toepassing is.'

Dit wordt nog eens uitdrukkelijk hernomen in artikel 1 van het KB van 15 augustus 2012 betreffende de benoemingsvoorwaarden en de opdrachten van de titularissen van de functie van adviseur sociaal bemiddelaar in de overheidssector:

'De sociale bemiddeling in de overheidssector omvat de volgende opdrachten:

- het voorkomen van sociale geschillen en het opvolgen van het uitbreken, het verloop en de beëindiging ervan;

- het vervullen van alle sociale bemiddelingsopdrachten;

- het ondersteunen van de verschillende onderhandelings- en overlegorganen die zijn opgericht met toepassing van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

- het opstellen van alle verslagen en studies op initiatief of op verzoek van het gemeenschappelijk comité voor alle overheidsdiensten ter ondersteuning van de werken van het comité;

- het opvolgen van de evolutie van de Europese richtlijnen die een impact hebben op de overheid.'

Het is echter niet de bedoeling dat voor elk klein conflict er direct beroep gedaan wordt op deze sociale bemiddeling, daarom dat dit enkel wordt geëxpliciteerd in artikel 9 van het ontwerp".

De huidige formulering van artikel 9, tweede lid, van het ontwerp houdt in dat het inschakelen van de sociaal bemiddelaar een verplichting vormt. Indien dit niet de bedoeling is, moet de tekst worden aangepast. In dit geval verdient het ook aanbeveling de artikelen 4 en 9 van het ontwerp op een analoge wijze vorm te geven en eventueel in artikel 4 een verwijzing op te nemen naar de mogelijkheid om een beroep te doen op een sociaal bemiddelaar.

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

Artikel 12

13. Artikel 12 van het ontwerp bepaalt dat bij gebrek aan akkoord de vakorganisaties binnen de kortst mogelijke termijn de directeur-generaal en het inrichtingshoofd in kennis stellen van de voornemens van hun leden om al dan niet te staken.

De gemachtigde verschafte volgende verduidelijking over deze bepaling:

> "Artikel 12 is zo geschreven vanuit het standpunt dat de vakbonden een voorstel van de overheid dat met hen overlegd of onderhandeld is, gaan voorleggen aan hun achterban waarbij zij dit ofwel gewoon voorleggen of dit mogelijks ook verdedigen. Het kan immers zijn dat zij het voorstel dienen af te toetsen omdat er toegevingen gedaan zijn, maar dat bvb. niet op alles is ingegaan. De achterban zal dan dienen te oordelen of er toch gestaakt zal worden of niet. Het kan zijn dat er dan bvb. een beslissing valt om te staken, maar dat er nog geen datum wordt vastgelegd omdat men eerst terug naar de onderhandelingstafel wil om het standpunt van de achterban naar voor te brengen. En het kan steeds dat er dus nog verder onderhandeld wordt…".

De bepaling moet bijgevolg niet begrepen worden als een bepaling die invloed heeft of afbreuk doet aan de verplichting van ieder personeelslid om een intentieverklaring af te leggen. Aldus begrepen roept de ontworpen bepaling geen bezwaren op in het licht van artikel 16 van de wet van 23 maart 2019.

*

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

2. Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention sur le fait que la compétence du Gouvernement se trouve encore et toujours limitée à l'expédition des affaires courantes. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien des compétences ainsi limitées, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le Gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE

3. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet, d'une part, de déterminer les modalités de la concertation sociale au sein des services pénitentiaires qui doivent être respectées en cas de conflit social dans ces services, en ce compris celles qui s'appliquent en cas de préavis de grève, et, d'autre part, de fixer la mesure administrative qui peut être imposée aux personnes qui ne sont pas autorisées à participer à une grève concrète [1].

Le titre I englobe une liste de notions.

Dans le titre II, le chapitre Ier fixe la procédure concernant la concertation en cas de conflit social sans préavis de grève. Le chapitre II contient la procédure concernant la concertation sociale en cas de conflit social avec préavis de grève, à l'exception des préavis de grève au niveau interprofessionnel. À cet égard, il rend la procédure fixée en cas de préavis de grève déposé dans une seule prison également applicable à un préavis de grève déposé dans plusieurs prisons. Le chapitre III dispose que les procédures des chapitres Ier et II doivent être suivies si le conflit social concerne des matières qui doivent être négociées, alors que le chapitre IV fixe la procédure concernant une action syndicale émanant d'une confédération représentée au sein du Conseil national du travail.

[1] Il s'agit des membres du personnel qui ont confirmé leur intention de ne pas vouloir participer au jour de grève ainsi que des membres du personnel qui n'ont pas confirmé leur intention de participer ou non au jour de grève dans les délais prescrits et des membres du personnel auxquels le gouverneur ou le Ministre-Président de la Région de Bruxelles-Capitale a ordonné de se présenter à leur lieu de travail.

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

Le titre III fixe la mesure administrative pour les agents de l'État et les contractuels qui se trouvent dans une situation visée à l'article 16, § 3, de la loi du 23 mars 2019 'concernant l'organisation des services pénitentiaires et le statut du personnel pénitentiaire'.

Enfin, le chapitre IV renferme une disposition transitoire qui prévoit que les procédures fixées dans le projet s'appliquent au conflit social qui se manifeste à partir de l'entrée en vigueur de la loi.

4. Le projet trouve son fondement juridique dans les articles 15, alinéa 2, et 16 de la loi du 23 mars 2019.

L'article 15, alinéa 2, de cette loi habilite le Roi à fixer les modalités de la concertation sociale qui en cas de conflit social au sein des services pénitentiaires, est entamée sans délai au sein des comités de concertation compétents, créés au sein du SPF Justice. L'article 15, alinéa 3, fixe les aspects auxquelles ces modalités doivent au moins satisfaire. L'article 16, § 3, de la loi du 23 mars 2019 énonce que le Roi fixe la mesure administrative pour certains membres du personnel qui ne se présentent pas au lieu de travail.

Ces dispositions procurent un fondement juridique suffisant au projet.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

5. Le préambule doit être adapté compte tenu des observations formulées à propos du fondement juridique.

Article 3

6. L'article 3, alinéa 2, du projet fixe le début du délai de trente jours au moment de la notification visée à l'article 2, alinéa 1er (notification du conflit social), et non, comme le fait l'article 25 de l'arrêté royal du 28 septembre 1984 'portant exécution de la loi du 19 décembre 1974 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités', au jour de la première réunion. Il en résulte que lorsque la première réunion n'a lieu que sept jours après la notification du conflit social (article 3, alinéa 1er), le délai de concertation de trente jours s'en trouve raccourci.

Le délégué a confirmé que telle n'est pas l'intention des auteurs. Par conséquent, l'article 3, alinéa 2, première phrase, du projet devrait être adapté et rédigé comme suit :

« La concertation est clôturée au plus tard 30 jours à partir du jour de la première réunion ».

En ce qui concerne le délai mentionné à l'article 8, alinéa 2, du projet également, les auteurs devront vérifier si l'intention est bien de faire courir ce délai au moment de la notification.

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

Article 4

7. Conformément à l'article 4, alinéas 1er et 2, du projet, le chef d'établissement, son délégué ou une organisation syndicale peut solliciter la présence d'un représentant de la direction régionale. Cette 'demande' est adressée au directeur général ou à son délégué.

À la question de savoir si cette demande est toujours accueillie ou peut être refusée, le délégué a répondu :

> « Bij de bespreking van dit artikel in Comité A werd duidelijk aangegeven dat hier in de praktijk steeds op ingegaan zal worden. Het zal enkel om praktische redenen (afwezigheden, andere verplichtingen, …) kunnen zijn dat er iemand van de regionale directie niet zou kunnen bij zijn binnen de gestelde termijnen, maar dit dient zo veel als mogelijk vermeden te worden ».

Il est recommandé d'insérer cette précision dans le rapport au Roi qui sera joint au projet d'arrêté.

Article 6

8. L'article 6, § 2, du projet arrête la procédure concernant le suivi de l'exécution de l'avis.

Les termes de cette disposition diffèrent de ceux de l'article 11, § 2, du projet, qui règle la procédure analogue en cas de conflit social avec préavis de grève.

Invité à apporter des précisions à cet égard, le délégué a déclaré :

> « In principe is er geen verschil in procedure. De opvolging zal steeds een eerste maal gebeuren in een BOC dat georganiseerd wordt uiterlijk 1 maand na het afsluiten van het akkoord, de verdere opvolging in de BOC's die daarna regulier georganiseerd worden (dus niet specifiek omwille van dat onderwerp). Het thema wordt dan een gewoon agendapunt dat opgevolgd wordt. In artikel 6, § 2, wordt daarenboven verduidelijkt dat de BOC's om de 3 maand bijeenkomen. Het lijkt opportuun om dat slechts 1 maal te verduidelijken en dat deze verduidelijking niet noodzakelijk is om te herhalen ».

Dans le commentaire de l'article 11, le rapport au Roi porte ce qui suit :

> « L'article 11 reprend l'article 6, mais dans le cas d'un accord trouvé lors d'une concertation avec préavis de grève ».

En conséquence, il est recommandé d'utiliser les mêmes termes dans les articles 6, § 2, et 11, § 2, du projet.

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

Articles 7 et 8

9.1. L'article 15, alinéa 3, de la loi du 23 mars 2019 habilite le Roi à, notamment, fixer les modalités de la concertation sociale en cas de préavis de grève. Dans ce cadre, il faut tenir compte d'un délai de dix jours entre le préavis et le début de la grève.

Il ressort de l'article 16, § 1er, de la loi qu'en cas de grève, les membres du personnel doivent communiquer au chef d'établissement leur intention de participer ou non à la grève au plus tard septante-deux heures avant le début du premier jour de grève, et ce pour chacun des jours de grève durant lesquels leur présence est prévue.

L'article 16, § 1er, alinéa 2, *in fine*, de la loi, prévoit expressément à cet effet que par jour de grève il est entendu « toute période de vingt-quatre heures à compter de l'heure du début de la grève telle que mentionnée dans le préavis de grève ».

Il s'ensuit que la loi se fonde, d'une part, sur un préavis de grève, suivi d'un délai de dix jours à respecter avant le début de cette dernière, et, d'autre part, sur une déclaration d'intention que chaque membre du personnel doit ensuite faire au plus tard septante-deux heures avant l'heure du début de la grève, indiquée dans le préavis.

9.2. Or, le projet d'arrêté royal n'impose pas de mentionner l'heure du début de la grève dans le préavis. L'article 7, alinéa 1er, du projet dispose en effet que le préavis doit être déposé « au moins dix jours avant le début de l'action ». Ensuite, conformément à l'article 8, alinéas 1er et 2, du projet, un comité de concertation de base doit être réuni et cette concertation doit être clôturée « au plus tard 10 jours après la notification visée à l'article 7, alinéa 1er » (c'est-à-dire après la réception du préavis de grève). Aux termes de l'article 8, alinéa 3, du projet, si « après cette concertation » il est décidé de faire grève, la notification doit mentionner « la date et l'heure du début, et si possible, de la fin de la grève ». La grève commence au plus tôt « après l'écoulement d'un délai de 72 heures ».

Le projet d'arrêté ajoute ainsi une étape supplémentaire à la procédure, à savoir le « début de l'action », dont la date est mentionnée dans le préavis de grève. Cette date ne correspond pas nécessairement à celle à laquelle la grève éventuelle commencera effectivement.

9.3. Pareil procédé n'est cependant pas compatible avec le texte clair de l'article 16, § 1er, alinéa 2, *in fine*, de la loi, dont il découle que le préavis doit mentionner l'heure et le jour du début de la grève.

En outre, le projet a pour effet qu'il n'est pas garanti que le membre du personnel connaisse le moment ultime auquel il doit déclarer son intention. Doit-il le faire 72 heures avant le début de l'action mentionné dans le préavis (article 7 du projet) ou 72 heures avant la date et l'heure de début de la grève (article 8, alinéa 3, du projet) ?

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

Le délégué a déclaré à cet égard :

« De intentieverklaring dient zo snel mogelijk te gebeuren vanaf het moment dat er een stakingsaanzegging is. En ten laatste 72 uur voor de start van de actie die aangekondigd wordt met de stakingsaanzegging (en dan kan dit een theoretische bepaling zijn) dient het personeelslid dat ingepland is om te werken op dat moment zijn intentie bekend te maken. Als blijkt dat de oorspronkelijk berekende stakingsdag niet overeenkomt met de daadwerkelijke stakingsdag, dan zal er een nieuwe intentieverklaring dienen te gebeuren ».

Toutefois, ce procédé, qui implique une éventuelle double déclaration d'intention, n'est pas davantage conciliable avec le texte clair de l'article 16, § 1er, alinéa 2, *in fine*, de la loi, dont il découle que le moment de la déclaration d'intention dépend du premier jour de grève, et que ce dernier correspond à la période qui débute à l'heure et à la date « telle[s] que mentionnée[s] dans le préavis de grève ».

9.4. Il y a lieu, dès lors, d'adapter les articles 7 et 8 du projet afin de prévoir que le préavis de grève doit au moins mentionner l'heure envisagée à ce moment-là et la date envisagée du début de la grève.

Article 8

10. Dans un souci d'uniformité avec l'article 3, alinéa 1er, du projet, mieux vaudrait remplacer dans l'article 8, alinéa 1er, les mots « après réception du préavis de grève » par les mots « après la notification mentionnée à l'article 7, alinéa 1er ».

11. Il est recommandé, à l'article 8, alinéa 3, du projet, de préciser à qui doivent être notifiées la date et l'heure du début de la grève, et à qui cette notification doit être transmise, par analogie avec les articles 7 et 12 du projet.

Article 9

12. L'article 9 du projet prévoit qu'il peut être fait appel à un conciliateur social dans le cadre de la procédure d'un conflit social avec préavis de grève. En cas de conflit social sans préavis de grève, cependant, cette possibilité n'est pas expressément mentionnée.

Interrogé à ce sujet, le délégué a répondu :

« Alhoewel het niet expliciet voorzien wordt in de procedure zonder stakingsaanzegging is het natuurlijk wel mogelijk om ook daar beroep te doen op een sociale bemiddelaar en dit volgens de bestaande wetgeving opgenomen in het vakbondsstatuut voor de overheidssector, meerbepaald artikel 12*octies,* 1e lid: 'De Algemene Directie van de collectieve arbeidsbetrekkingen bij de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg wordt belast met de sociale bemiddeling in de overheidssector met het oog op het voorkomen, opvolgen en beëindigen van de collectieve geschillen tussen de werkgevers en de personeelsleden waarop deze wet van toepassing is.'

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

Dit wordt nog eens uitdrukkelijk hernomen in artikel 1 van het KB van 15 augustus 2012 betreffende de benoemingsvoorwaarden en de opdrachten van de titularissen van de functie van adviseur sociaal bemiddelaar in de overheidssector:

'De sociale bemiddeling in de overheidssector omvat de volgende opdrachten:

- het voorkomen van sociale geschillen en het opvolgen van het uitbreken, het verloop en de beëindiging ervan;

- het vervullen van alle sociale bemiddelingsopdrachten;

- het ondersteunen van de verschillende onderhandelings- en overlegorganen die zijn opgericht met toepassing van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel;

- het opstellen van alle verslagen en studies op initiatief of op verzoek van het gemeenschappelijk comité voor alle overheidsdiensten ter ondersteuning van de werken van het comité;

- het opvolgen van de evolutie van de Europese richtlijnen die een impact hebben op de overheid.'

Het is echter niet de bedoeling dat voor elk klein conflict er direct beroep gedaan wordt op deze sociale bemiddeling, daarom dat dit enkel wordt geëxpliciteerd in artikel 9 van het ontwerp ».

La formulation actuelle de l'article 9, alinéa 2, du projet implique que le recours au conciliateur social constitue une obligation. Si telle n'est pas l'intention, le texte doit être adapté. Dans ce cas, il est également recommandé de rédiger les articles 4 et 9 du projet d'une manière analogue et d'inscrire éventuellement dans l'article 4 une référence à la possibilité de faire appel à un conciliateur social.

Article 12

13. L'article 12 du projet dispose qu'à défaut d'accord, les organisations syndicales informent dans les plus brefs délais le directeur général et le chef d'établissement des intentions de leurs membres de faire grève ou non.

Le délégué a fourni les précisions suivantes à propos de cette disposition :

« Artikel 12 is zo geschreven vanuit het standpunt dat de vakbonden een voorstel van de overheid dat met hen overlegd of onderhandeld is, gaan voorleggen aan hun achterban waarbij zij dit ofwel gewoon voorleggen of dit mogelijks ook verdedigen. Het kan immers zijn dat zij het voorstel dienen af te toetsen omdat er toegevingen gedaan zijn, maar dat bvb. niet op alles is ingegaan. De achterban zal dan dienen te oordelen of er toch gestaakt zal worden of niet. Het kan zijn dat er dan bvb. een beslissing valt om te staken, maar dat er nog geen datum wordt vastgelegd omdat men eerst terug naar de onderhandelingstafel wil om het standpunt van de achterban naar voor te brengen. En het kan steeds dat er dus nog verder onderhandeld wordt… ».

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡

La disposition ne doit dès lors pas être lue comme une disposition influençant ou portant atteinte à l'obligation incombant à chaque membre du personnel de faire une déclaration d'intention. Dans cette interprétation, la disposition en projet ne soulève pas d'objection au regard de l'article 16 de la loi du 23 mars 2019.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Wim GEURTS Marnix VAN DAMME

‡LW-DAKTLBEBG-GGGABVT‡